

TARTALOM.

I. *Költemények.*

	Oldal
Vége lesz. (Tarcsafalvi Albert)	2
Két levél. (Orbók Gyula)	18
A mi gólyánkhoz. (Jékey Aladár)	58
Harcéri ének. (Ágoston József)	58
Levél a harcérre. (Ürmösi Károlyné)	59
Búcsú a harangtól. (Gaál József)	123
Ara coëli. (Ihász Dénes)	129
Könyvtől áznak szeméink. (József János)	176
Nagyapó. (Ürmösi Károlyné)	177
Öreg baka (Ürmösi Károlyné)	180

II. *Vallásos és erkölcsös tárgyú közlemények.*

Szeretet kötése. (Győrfi István)	6
Szózat az unitárius lelkészekhez. (P. Horváth K.)	25
Ima. (Győrfi István)	36
Szerkesztő asztaláról	3, 5, 11
A békeeszme terjedése egyházunkban. (P. Kozma F.)	42
Berde Mózsza születésének 100-ik évfordulója (Boros György)	74
Bizzatok. (Boros György)	89
A testvér áldása konfirmáláskor.	114
Az élet bátorság. (Győrfi István)	122
Első bibliám. (S. Nagy László)	124
Bujdosók imája. (Deák Miklós)	170
Imádság. (Péter Sándor)	188

III. *Életrajzok, levelek.*

Levél Bulgáriából. (Topliszki N. Antal)	20
Karácsonyi levél a harcterről. Nagybácsi)	36
Levél a harcterről. (Szász Dénes)	59
Levél egy 35-ös tüzérhez. (S. Nagy László)	76
Toroczko aranykönyvéből. (Németh István)	85
Répa Mihály. (Taar Géza)	99

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN

TARTALOM:

Az Unitárius Közlöny és katonáink 1916-ban	1	A mi katonáink (Májay E. képével)	8
Vége lesz! <i>Tarcsafalvi Albert</i>	2	Két levél. <i>Orbók Gyula</i>	19
Elnöki megnyitó	3	Levél Bulgáriából, <i>Toplísky N.</i> <i>Antal</i>	20
A szeretet kötése	6	Egyházi és iskolai mozgalmak	21

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves állandó ajándék az imakönyv. **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, második bővített kiadás írta dr. **Boros György**. E női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Bőr**kötés aranyszéllal (barna, sötétkék, fekete) 6 K. **Fehér csont, selyem- és bársony** kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Megrendelhető a szerkesztőnél.**

A D. F. E. örökös alapítói. 100—100 koronával.

1. Dr. Brassai Sámuel 400 K. 2. Báró Petrichevich Horváth Kálmán 650 K. 3. Hajós János 220 K. 4. Fekete Gábor Kolozsvár. 5. Dr. Bedő Albert Budapest. 6. Könyves Kálmán Rt. Bpest. 7. Székely László Torda. 8. Ürmössy Jenő Kolozsvár. 9. Csegezy Mihályné Albert Ilka Torda. 10. Raffay András Abrudbánya, I. részl. 40 K. 11. Dr. Boros György Kolozsvár. 12. Toroczkói egyházközség. 13. Ferencz József püspök. 14. Koronabank Rt. 60 K részl. 15. Mercurbank Rt. 40 K részl. 16. K. Nagy Béla Kraszna 60 K részl. 17. Farkas Józsefné emléke 60 K részl. 18. Boér Gergely Kolozsvár. 19. Raffay Zsigmond Verespatak 50 K I. részl. 20. Imre József Verespatak 50 K I. részl. 21. Borbély Sándor igazgató (igéret). 22. Dr. Székely Ferenc Budapest. 23. Boncza Miklós Bpest 160 K. 24. Dr. Kőváry László 120 K. 25. Nagyiklódí Tischler Mór Kolozsvár. 26. Mikó Dezső Abrudbánya 50 K I. részl. 27. Thoroczky Vencel. 28. Kovács József Hmvásárh. 29. Kovács József Hmvásárhely. 30. Ajtay Jánosné H.-almás 20 K I. részl. 31. Sipos József m. kir. adótárnok. 32. Merész Gyula Kolozsvár. 33. Nagy Balázs Torda. 34. Dr. Balogh György Torda, 20 K I. részl. 35. Pap László Székelyudvarhely. 36. Székely Miklós Torda. 37. Kisgyörgy Sándor Vargyas, 60 K II. részl. 38. Botár János Budapest.	39. Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank. 40. Id. báró Daniel Gábor főgondnok. 41. Özv. dr. Nagy Károlyné Abrudbánya, igéret. 42. Özv. Pálffy Jánosné Csegez. 43. Csegezi Taar Balázs emlékére. 44. Csegezi Taar Balászné sz. aranyosrákosi Biró Polixéna emlékére. 45. Balogh József máv. főellenőr Kolozsvár. 46. Özv. Simon Ferencné Kolozsvár. 47. Pálfi Márton tanár, igéret. 48. Reitter Aladár Kolozsvár. 49. Péter Sándor és felesége Bitai Mária. 50. Arkossy Lajos Kolozsvár. 51. Dr. Ferencz József Kolozsvár. 52. Székely János mérnök Kolozsvár. 53. Ótordai Weress Sándor Kolozsvár. 54. Szentkirályi Ferenc gondnok, Székelykeresztur. 55. Csegezy Mihály gondnok, Torda. 56. Ballók Károly Kolozsvár. 57. Páky Lajos Kolozsvár. 58. Dr. Kozma Endre közjegyző, igéret. 59. Dr. Pálffy József ügyvéd Kolozsvár, igéret. 60. Gyulay Árpád, p. ü. tan. Kolozsvár. 61. Lipkay Arturné Gál Ilona Bpest. 62. Dr. Hintz Györgyné Kolozsvár. 63. Dr. Ferenczy Géza Nagyajta. 64. Székely László Ferencz József püspök 80 éves jubileumi emléke 200 kor. összesen 300 kor. 65. Báró dr. Daniel Gábor, Ferencz József püspök 80 éves jubileumi emléke 66. Báró Daniel Lajos Vargyas. 67. Péterffy Zsigmond „Ferencz József püspök jubileumi emlékére.” 68. Végh Jánosné Mezőtóhát. 69. Kolozsvári egyházközség. 70. Tibáld József lelkész emléke. 71. Özv. Tibáld Józsefné S.-Sztgyörgy. 72. Józán Miklós esperes Budapest.

Az újesztendőben várjuk az új örökös alapítókat. Kérjük egyházközségeinket, egyháztanácsosainkat és másokat, nyissák meg szívöket és erszényeiket. 80-iknak jelentkezett dr. Várady Aurél Kolozsvár.

Akinek valakije a háboruban van, rendelje meg az Unitárius Közlönyt, mert minden unitáriusról meg fog emlékezni, Nagyon becses foglalatja a székely vitéségnek!

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN.

Előfizetési ára: 3 korona. Egy szám ára: 30 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 1 koronát, összesen 3 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 K. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

Az Unitárius Közlöny és katonáink 1916-ban.

A magyar országgyűlés elrendelte, hogy írják össze a háboruban részt vett és ott kitünt katonáinkat. Ezt az összeírást az *Unitárius Közlöny* 1915. év egész folyama alatt hónapról-hónapra teljesítette és jövőben folytatja. A mi lapunkat a székely vitézség összeállításánál forrásnak fogják fölhasználni. Minél pontosabban összeállítjuk a mieink vitézi tetteit, viszontagságos életét, küzdelmeit és szenvedését, annál nagyobb szolgálatot teszünk hazánknak.

De hát a mieink megbecsülése! Ha csak azt jegyezzük föl, hogy ki hol és mennyi ideig szolgált, már csak az is becses adalék lesz. De ha feljegyezzük vitézi tetteiket, harcaikat, szenvedéseiket s minthogy ilyen is — fájdalom nagyon sok van — halálukat, megbecsüljük őket, nem engedjük feledésbe érdemeiket, teljesítjük kötelességeinket

Az Unitárius Közlöny szerkesztősége erre a szép feladatra önként vállalkozott. Tovább folytatja. Eleddig majdnem 500 vitézünkről számolt be. Az új évben ezren felül jutunk s addig folytatjuk a míg minden katonánkat besorozzuk a mi seregünkbe.

Ehhez kérjük olvasóink áldozó és szives segítségét. Katonáinkról övéik tudnak híreket, küldjék be, mert minden eredeti sort megőrizünk. A lelkészek számon tartják a hosszú névsorokat. Rendre küldjék be.

A lap kiadása nagyon megrágult, s a Dávid Ferenc Egylet mégis csak 3 koronát kér a lapért. A rendes tagsági díj 2 korona marad, de a lapot csak azoknak a rendes tagoknak küldjük meg, a kik a rendes tagdíjjal együtt 3 koronát küldenek be. Ezt a csekély összeget *márciusig* be kell küldeni. Azon túl nem fogjuk küldeni a lapot. A 2 korona rendes tagdíjat a fiók egyletek az eddigi módon számolják el, a 3-ik koronát a lapért egészben beküldik.

Örökös alapítóink névsorára fölhívjuk a figyelmet. Immár elértük a 70-et, de még sok jó név hiányzik a szép sorozatból. Lépjenek be, mert a lap fönntartását és a Dávid Ferenc Egylet fönntállítását biztosítják!

Szívélyesen köszöntjük olvasóinkat az új esztendőben. Kívánjuk és várjuk az áldó békét, de a mig ez eljönne, tápláljuk a lelkeket, bátorítjuk a sziveket. Isten segedelmével előre!

A szerkesztő.

Vége lesz!

Vége lesz már a nagy küzdelemnek,
Sírásoknak, jajoknak vége lesz.
Megvillant az igazság pallósa,
Letörtek az orgyilkos kezek.
Gyűlölsége roncsán aki áll,
Futó ország, bujdosó király.

Vége lesz már . . . Népek jogainak
Bitorlója jár a front mögött,
Hogy a *barom*, akit elcsigázott,
Legyen *ferfi*, azért könyörög . . .
Lám, hiába Oroszország cárja,
Lelke most a — koldustarisznyája.

Vége lesz már . . . Méregkotyvalékot
Nem vesznek be többé nemzetek,
Mások bőrén, vére dús hullásán
A kalmár nem halmoz aranyhegyeket.
A népeknek jön tiszta látása
S leszen béke, világ újulása.

Vége lesz már . . . Csak elhalón, lágyan
Kukorékol most a gall kakas,
S Adriában a *fekete csóka*
Mossa a megtépett szárnyakat,
De nem elég egy tengernek árja
A hitszegő rút gyalázatára.

Vége lesz már . . . Vérnyomokon járunk
Diadalmi zászlóink alatt,
Magyar hősök tetteiről szólnak
Északi táj, déli földdarab.
Ami rövid, elszánt küzdelem
Még hátra van, új babért terem.

Vége lesz az izzó zord tusának,
A boszunak, gyűlölségnek vége,
S a nemzetek minden rétegéhez
Lágyan simul a Szeretet fénye . . .
Vége lesz már, vége . . .

Tarcsafalvi Albert.

Elnöki megnyitó.

(Mondotta: *Ürmössy Miklós* elnök a budapesti Dávid Ferencz-Egyletnek dec. 4-én tartott ülésén.)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy válságos, vérzivatarok örvényében fuldokló, iszonyuan gondteltjes év vonult el fejük felett, mióta Egyletünk utolsó felolvasó-estélyén együtt voltunk.

Azóta nem tartottunk nyilvános üléseket. Mi is éreztük a régiék ama mondásának jogosságát, hogy „inter arma silent Musae.“ Háborúban hallgatnak a Múzsák.

Igaz, hogy mi nem annyira a Múzsákkal foglalkozunk, mint inkább vallás-erkölcsi s más egyéb kérdések fejtegetéseivel. De mégis egész értelmi és érzelmi világunkat, egész valónkat oly megrázó erővel hatották át a körülöttünk dühöngő világháború izgalmai, hogy Egyletünk vezetősége nem tartotta alkalmasnak az időt felolvasások rendezésére.

Pedig — szó nélkül — sok érdemes théma vetődött felszínre minden téren a szemünk előtt folyó világhistóriai mozgalmak közepette

Már maga a háború elméleti kérdése is érdekes vitáknak képezi anyagát. Alig is van társadalmi jelenség, melynek megítélésénél az emberiség nagy gondolkodói oly ellentétes álláspontot foglalnak el, mint a háború. Az egyik tábor, amelyhez oly nagy elmék is tartoznak, mint Hegel, Fichte és Schleyermacher s mások, az érvelések egész özönével a háborút „mint az erkölcsi erők fölébresztőjét“ az államéletre szükséges és nélkülözhetetlen tényezőnek tartja.

A szociológusok némely iskolája is, a Darwinizmus létért való küzdelmének törvényével érvel a háború mellett.

Ellenben a másik tábor, a háborút minden tekintetben károsnak s a kultúra mai fokán teljesen elkerülhető jelenségnek tartja s a világbéke szükségét hangoztatja. Oly nagy elmék, mint Kant, Tolstói, Ostwald és Channing, hinni is merik, hogy az örök béke nem utópisztikus, hiába való eszme, hanem oly feladat, mely megoldható lesz.

A költészet terén Schiller, a „Messinai Menyasszony“-ban, —

„Wallenstein“-ban s az „Orleánsi Szűz“-ben dicsőíti gyönyörű verszetben a háborút.

De nemcsak bölcsészeti és irodalmi, de úgy diplomáciai, történelmi, hadtudományi, jogi, társadalmi, mint közgazdasági és közegészségügyi szempontokból is érdekes és tanulságos megvilágításban tárgyalhatók a háború s vele kapcsolatos kérdések. Felolvasásokra tehát — ismétlem — bőségesen lett volna aktuális értékű anyag.

De emlékezzünk csak vissza az egy év előtti harctéri helyzetekre s a háború akkori állására, mikor ilyentájt a Kárpátok nőfödté ormairól a túlerőben levő ellenség harci fegyvereinek dörögését s északi megyéink lángbaborult falvainak füst-felhőit a tseb-ben ő szellő má-már ide mihozzánk, az ország fővárosáig röpítette! . . . S mikor már ellenségeink határaink mentén mindenütt nyíltan hirdették, hogy Budapesten, az ország szívében ünneplik meg győzelmi diadalaikat! . . . Ugyan — kérdem — ily viszonyok közt, kit érdekelhetett volna a legérdekesebb elméleti témák fejtegetése s a legaktuálisabb felolvasások is, mikor ezredéves állami életünk fölött megkondították a halál harangját. Mikor a vértengerben fuldokló népek millióin beteljesülni látszott a biblia komor prófétájának, Jeremiásnak minden átka és siralma az emberiség pusztulásáról és nyomoráról, melyet sötét vízióban látott.

Ily borzasztó helyzetekben az emberek az Istenházába nem felolvasásokat hallgatni jöttek, hanem leborulva imádkozni. Mindnyájunknak egy lelkünk volt s e hatalmas nemzeti lélek, a rendületlen mély hit szárnyain, mint vallásos szívünk egységes fény-sugara szállt fel az Egek mindenható Urához.

A magyar nép vallásos hite szikla-szilárd maradt, hiában rendült meg lába alatt a föld. Nem ingott meg, sőt a veszély nagyságával még fokozódott az igazság isteni erejében vetett rendületlen bizalma. Az erkölcsi világrendnek az igazság fundamentuma. S az igazság csak egyféle lehet. Már pedig a háború másfél éves istenítélete megmutatta, hogy ebben a véres tragédiában velünk van az igazság! Ez öntött önbizalmat és lelki erőt minden egyes katonánkba a harc mezején ellenségeink túlerőjével szemben. Mint az igaz ügy védőinek, kik lelkeikben az Isten jelenlétét érzik, ez adta meg a nemzeti martirok örök és szent dicsőségét nekik. S nem csoda, ha fegyvereik győzelmének láttára Európa népei már is bámulva tekintenek régi harci dicsőségünk fényének legujabbi ragyogására.

De midőn hős fiaink győzelmi diadalai, a hazafias öröm, büszkeség és lelkesedés édes mámorával töltik el lelkeinket és sziveinket a hála és csodálat mély érzésével, — rebegjen egyszermind ajkunk örök áldást ama drága sírhalmok és sírdombok fölött, melyek alatt úgy itthon, mint a messzi távolban a mi hős katonáink, véreink, gyermekeink alusszák immár örök álmaikat.

Állítsunk oly emléket nekik a lelkeinkben, hogy e lelki kincsünket, mint a nemzeti Geniusz szent ihletét, mint nemzeti élet-ösztönünk, mint nemzeti nagyságunk örök, szent hagyományát, egyik nemzedék átadhassa a másiknak. S hogy Ielkünk ez emléke örök életű legyen, ti költők, írók, bárdok, szónak- és dalnak mesterei, hintsétek tele költeményeitekkel, eposzaitokat, a nép ajkára adott dalaitokat, a gyermek tündérmeséit, a pásztorfiú regéit hőseink dicső emlékével, vitézi tetteivel. S ti alkotó művészei e hazának, örökítsétek meg képben, kőben, márványban és ércben eszményi hőseink alakjait, hogy hirdessék minden időknek Horatius szép mondásának igazságát: „Dulce et decorum est pro patria mori!” (Édes és dicső a hazárt meghalni).

T. Hölgyeim és Uraim! Engedjék meg, hogy ezek után egy oly férfiú elhunytáról tegyek említést, ki szintén ez évben tért meg ősei honába. Nem a harcmezőnek, hanem a közéletnek és Egyházunknak volt vezéralakja. Id. Daniel Gábor báró, tisz. főgondnokunk e férfiú, kinek elhunytá Egyletünket is — melynek egyik alapító tagja volt — fájdalmasan érintette. A nagy székelyről csak ismétélhetem ama szavaimat, melyeket nem rég hozzája intéztem budapesti Egyházunk nevében 90-ik születése napja alkalmából: „Hazafias és vallásos érzülete, egész életén át, oly megingathatlanul kemény és szilárd maradt, mint a Hargita bérce, szülő hazájában s mint e bércek ormain a frissen hullott hó, jelleme minden folttól menten, mindig oly szűziesen tiszta fényben ragyogott!” — Áldás emlékére!

Emlékezzünk most már az élőkről. S köszöntsük szívünk őszinte érzelmeivel Ferencz Józsefet, szeretve tisztelt püspökünket születésének 80-ik évfordulója alkalmából. A hazai unitárizmus nagy lendületű fejlődése és haladása az ő majdnem 40 éves püspökségének eredménye. A modern reform-eszmék hive volt mindig s mint alapos tudós, mint fényes tollu egyházi író s mint elragadó szónok, oly nevet vivott ki magának, mely megszerezte neki nemcsak Királyának elismerését, de egész hazájának s a külföldnek is legkiválóbb tiszteletét. Minket, budapestieket, az örök hálának emlékezete fűz főpásztorunk személyéhez, mert az ő buzgó támogatásának köszönhetjük egyrészt, hogy itt, az ország szívében állandó Egyházközséget szervezhettünk. Állandóan jóakarató támogatásban részesítette Egyletünket is, többször kitüntette nagybecsű megjelenésével. Ő volt szintén az, ki annak idején az első unitárius istentiszteletet tartotta Budapesten a református testvér Egyház Kálvin-téri nagy templomában. Kísérje Isten áldása továbbra is nagy püspökünk egyházi működését!

Mielőtt beszédemet végezném, meg kell még emlékeznem egy oly férfiú zajtalan jubileumáról, ki éltető lelke, vezérszellemé úgy budapesti Egyházunknak, mint egyletünknek is. Ismerve azonban puritán szerénységét, minden szónoki pózt mellőzve, nyujtsuk át

nekie — közös tiszteletünk és hálánk érzelmeinek kíséretében — szívünk szeretetének hervadatlan koszorúját. Kívánjunk mindnyájan áldásos, boldog hosszú-hosszú életet Józan Miklós esperes urunknak 25 éves lelkési pályájának évfordulója alkalmából.

T. Hölgyeim és Uraim, megköszönve szíves megjelenésüket, kérve Egyletünk további támogatását és megköszönve Egyletünk nőtagjainak — mint lelkes honleányoknak — áldozatkész működésüket, melyeket a harctéren küzdő katonáink érdekében kifejtettek, engedjék meg, hogy beszédemet ama forró óhajással zárom be: Vajha az újév mielőbb meghozná az epedve várt világ-békét hazánk és az egész emberiség számára!

A szeretet kötése.

Ifj. Farkas Albert, hasonnevű, Maros-Tordamegye volt főispánjának fia, a 7. honvéd tüzér-ezred zászlósa és Boros Irén, szeretett főszerkesztőnk leánya esküvőjére.

Győrfi István.

Kolozsvár, 1915. november 30.

Kedves ifjú pár! Fakadjon mosoly ajkatokon, mutassátok meg a boldogság örömét! Simuljanak ki, olvadjanak fel arcotokon a merev, komoly vonások. Nem a rideg szertartások mestere áll előttetek. A kereső embert lássátok meg bennem, ki ihletődött lélekkel, elfogódott csodálattal oldja meg saruit, a megnyilatkozó szívek látásán. Az életnek küzdő társa szól hozzátok, ki tanítani nem akar, lélek-titkok értésére vágyik! Nem is kötést erősítke: szívetek elválhatlan fonódott össze, mielőtt azt bármiféle külső erő egybefűzte volna! Megérteni vágyom a ti egyesülésteget! Ifjú lelkennek meleg érzés-szálaival belekapcsolódom forrongó, vágyó szív-világotokba, hogy kiérezzem, megtaláljam szövetségtek csudaerejét, hogy megmutathassam, hogy az értés fényével világítsam be az érzést, mely most egész valótokat betölti! Az érzést, mely nem a mámoros pillanatok tűnő teremtése, hanem egyetemes, örök erő, melynek szikrája bár, a magányos kebel tüzhelyén lobban fel, de izzó hevével, nemes boldogító lángjával felgyújtja az egész világot: a szeretetet.

A szeretet az egyedüli erő, melyben megbékül az életnek minden ellentéte, értéket nyernek a muló dolgok, időleges események, mint a végtelennek megnyilatkozásai. Sugarai, mintegy kiáradva a mennyei tüzforrásból, átforrósítják a lelkeket, mindent

új fényvel ragyognak be. Szeretettel, ha betelik lelkünk, felül emelkedünk környezetünkön, a körülmények kicsinyes alakulatai elvesztik értéküket. Vágyunk, akarunk, hogy összhangzásba hozzunk, emeljünk, eszményiesítsünk mindent. Meglelkesül testünk és testté válik bennünk a lélek!

Ti ne éreznétek e csuda erőt, hiszen ez adott titeket egymásnak? Ragyogó ifjuságotokkal, szépségerőtökkel a szeretet szimbolumainak látunk titeket! Egy új, egy szebb világ hírnökei vagytok! Évszázadok munkás eredményeit, az emberi teremtés remekeit pusztító csatagépek darabokra törték: ti sugárzó arccal nézitek a romhalmot, szívetekben lángol a teremtési vágy, mely újjat, szebbet alkot . . . Vérmezők nehéz párájában, fájdalmas sóhajában halódik az élet, ti nem félték, ti nem csüggedtek, lázas fényben felragyogó szemetek, új élet hajnal-hasadását látja. Soha, soha el nem felejtitek e pillanatot, az új kezdés, a mindent akarás, a mindent lehetségesítés szent pillanatát! Ott állotok egy új, ismeretlen világ küszöbén: még egy elmerengő, futó pillantás arra, amit elhagytok, egy gondolat-villanás multról, régi kedves, fájó emlékekről s aztán . . . egymáshoz simulva törtök előre, lázas sietéssel, hogy meghódítsátok az ismeretlen világot: a kettőtök élet birodalmát!

. . . És ti ne győznétek? Ti az újjászületés fényében látjátok az életet. Ha vesztés, ha szomorúság is érne, újult erővel, küzdelemre feszült izmokkal várjátok az új, ragyogóbb kezdetet! Ti égő szívetekből érzitek ki a megújulás élet-törvényét: romlásban újjulunk, vesztésben nyerünk s a fájdalom könnyeiben feltünik a viaszszalódás ezerszínű, szivárvány-fénye!

Kedves ifjú férj, a gyöngéd, körül ölelő szeretet tiszta melegével nyújtja feléd kezét feleséged. „Elhagyja házáat, apját, édes anyját s lesz: a te néped, az ő népe, a te Istened, az ő Istene!“ Teremts számára új világot, melynek magasztalt koronája az övé legyen! Te pedig ifjú asszony! légy házadnak, világodnak sugárzó, boldogító, gondtalan sorsa! Légy férjednek vágya, mindene, légy a felesége!

Még csak egyet, hiszen ti szerettek, nektek nem lesz nehéz: imádkozzatok. Lelketek mélyét kössétek össze az Éggel, szeressétek, higgyétek, éljétek meg az életnek örök adóját, a szeretet-Istent, kinek nevében most már felhívlak, mondjátok el a házassági fogadalmat!

A mi katonáink.

— Tudósítások a nagy világháború résztvevőiről. —

Májai Májay Ervin, Májay Béla cs. és kir. tábornok-hadbíró és neje Körösi Szöts Fanni egyetlen fia, a Wiener Bank tisztviselője. Az alig 25 éves ifjú 1914. decemberében mint népfelkelő kötelességének tartotta — mint írja — önkéntesen jelentkezni mint székely ősnemes hazája védelmére. Bevonult a gyulafehérvári 50-ik gyalogezredhez, mint hadi önkéntes a háború tartamára. Minthogy a bécsújhelyi katonai iskolát végezte volt, a harctéri szolgálatra kijelölt zászlóaljhoz csatlakozott. Kinevezték hadapróddá, századparancsnokot helyettesítő szakasparancsnóknak alkalmazták és zászlóaljsegédtiszti teendőkkel bízták meg.

Örömmel végezte 150 tagból álló százada kiképzését, kik között sok aranyoszéki önként jelentkezett székely volt. A zászlóalj március végén érkezett a Hindenburg-hadsereg mellé, a Piliczavonal védel-

mére alkalmazott ezredéhez. Lövésárkaik az orosz cár gyönyörű vadaskertjén vonultak át. Az éjjeli és nappali támadások, a gyakori ágyú és élénk puskatűz, a hajnali ellenséges rohamok éberségre és fegyelemre szoktatták az ujonc sereget.

Fellebbvalói már az első hónap alatt meggyőződtek katonai képzettsége és alkalmatossága felől. Sűrűn alkalmazták felderítő szolgálatra. Kémszemléi, az ellenséges állások tűzetes kikutatása, vázlatai és jelentései a felsőbb parancsnokság részéről mindig dicséretben részesültek. Már a második hónapban soronkívül zászlóssá léptették elő. Egyik kémszemlét különös veszélyek és többszörös támadás között oly sikerrel végezte, hogy bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

A galíciai támadó harcok alatt zászlóaljsegédtsztté léptették elő, a mi nagyon megörvendeztette, mert pompás, szép és tanulékony csikó háti lovat kapott. Több kisebbméretű előnyomulás után az egész Visztula balpartján felállított harci vonalunk az oroszokat Ivangorod felé kezdte szorítani. Ezek az üldöző harcok kemény próbára tették az ifjú tisztnek erkölcsi és fizikai eréjét. Hat nap alatt alig aludt hat órát, — írja — mert a míg a zászlóalj pihent addig a telefon mellett parancsokat kellett átvenni. Ivangorodnak a Visztula nyugati partján elterülő hatalmas erdői bevételénél a hadi sajtó jelentése szerint az ő ezredének jutott az oroszánrész. Az erdők emeletszerűen, hat sorban voltak egymás fölött elhelyezve, s ezekből négyet az 50-ik gyalogezred remek katonái vettek be, egymást követő rohamokkal. Az ezred 28 ágyut 11 gépfegyvert s 2000-nél több hadifoglyot ejtett zsákmányul. A zászlós és zászlóalj-segédtsztt. Májay minden rohamnál az első között érkezett az ellenség sáncaiba s hősie viselkedéseért az 1-ső oszt. vitézségi ezüst éremmel tüntették ki.

Boldog vagyok, — írja — hogy nekem is sikerült őseim jó hangzású nevéhez egy fény sugaracskával járulni.

A Visztula és Bug folyók között a mostoha időjárás, elképzelhetetlen sanyaruságok, éjjel nappali menetelés sem tudta megzavarni jó humorát. Fellebbvalói s különösen ezredparancsnoka nagy szeretettel voltak iránta. A Bug tájékán érte az az öröm, hogy kitűnő szolgálatai elismerésül soron kívül hadnaggyá léptették elő. Nyolc havi katonáskodás alatt három előléptetés, két kitüntetés!

Az 50-ik gy. ezred átkelt a Bugon és Wissoka-Littowoskon át Minsk irányában vette föl az üldözést, nagy sikerrel vevén vissza az ellentámadásokat. Itt Májajt a 23-ik század parancsnokságával bízták meg.

Október 20-án megint hatalmas támadást intéztek Nagorjijától nyugatra fekvő állásaink ellen. Orkányszerű tüzelés után négyes sorokkal, beláthatatlan tartalék támadott a 6-ik zászlóalj ellen. Hosszú és makacs küzdelem után sikerült a zászlóalj két

szárnyát benyomni és bekeríteni. Májay Ervin néhány bajtársával kivágta magát az orosz gyűrűből. Jelentést tett ezredesének és kérte új beosztását. Egy támadó zászlóalj parancsnokságát vette át. A harc egész nap és egész éjjel tartott.

Reggel $\frac{1}{2}$ 7 órakor a mieinknek már sikerült az ellenséges vonalat mintegy 200 lépésnyire megközelíteni, mire reggeli $\frac{1}{2}$ 8 óra tájt elrendelték az ellentámadást. Százada élére állva azt infernális ágyú- és puskatüz közepette döntő rohamra vezette. Erre az egész zászlóalj nem törődve a jégesőszerű ágyú- és puska- kagolyókkal, rohanó viharként, föltartóztatlanul rohant előre.

„Mintha most is látnám — írja az ezred segédtisztje egy ismerőséhez intézett soraiban — a mint a zászlóalj égbetörő lelkesedéssel lavinaként rohan az oroszok állásai ellen; a legelső közt a vitézek vitéze a mi Májaynk“.

Reggeli 8 órakor lövészárkaink megint kezünkben voltak, de a hősi lélek már Alkotója előtt állott. Már-már a célnál egy lábai elé csapodott 15 cm. átméretű granát földre teríté s kioltotta ifjú életét.

Másnap temették el katonai dísszel Baranovicsi város sir- kertjében, alezredese balján, ki már 20-ikán elhunyt. Neve az ezred történetének legfényesebb lapjain arany betűkkel fog örök időkre tündökölni. Ezredparancsnoka írja édes atyjának:

„Dacára a fájdalomnak, mely minket, az 50 ik gyalogezred tagjait az ő elhunytá előtt, határtalanul büszkévé vagyunk reá s bánatos öröm fog el, hogy Ervin a miénk volt s sikerült nékie az ezred dicsőségét emelni. Kifogástalan magaviselete minden dicsé- reten felül állott. Példaadó viselkedése az utódok előtt mint köve- tendő fog magasztaltatni.

Légy büszke gyermekedre, mint mi mindnyájan büszkévé vagyunk reá. Vigasztaljon téged és a tiédet a seregek Ura fájdalomtokban“.

Igy irnak a harcok zajában a mi katonáink. Igazi katonás nevelés, — arany szív, — acél jellem.

(111.) **Pap Zsigmond** 21. honvéd gy. ezr. zászlós, Kelet- galiciában 1915 nov. 2-án, egy éjjeli támadás alkalmával sebesü- letlenül orosz fogságba jutott.

(47.) **Péter Lajos**, a székelykeresztúri unitárius főgimnázium buzgó tanára és könyvtárnoka, mint hadnagy és századparancsnok, 1914. év november hó 18-án, három napi heves harc után jutott orosz fogságba. Azóta Szibériában, Kankozban eszi a fogság keserű kenyerét. De itt sem feledte tanári voltát. Szorgalmasan tanult. Ma már beszél, ír és olvas oroszul. Tisztársainak az orosz lapok jelen- téseit ő fordítja át németre. Ő tölti be a tisztii fogoly-táborban a gazdai szerepet, s ő a közös háztartás vezetője, melynek költségei személyenként havi 50 rubelt tesznek ki.

150. **Dr. Elekes Dénes**, székelykeresztúri ügyvéd, népfölkelő hadnagy, a háború kezdetén Erzsébetvároson teljesített katonai

szolgálatot. Később hosszasan szabadságoltatott. Jelenleg a szerb harctéren a hadtápnál működik. Lőrinczy Dúnes altábornagy mellé főhadnagyi ranggal segédtsízté osztatott be. Szerencsés ember.

151. **Dr. Pap Béla**, székelykeresztúri ügyvéd, tizedesi rangban sok időt töltött az orosz harctéren. Most a doberdói fensíkon néz szembe a halállal.

152—53. **Sándor fiúk**. Id. Lókodi Sándor Gergely kénosi unit. lelkésznek két fia fogott fegyvert. *Dr. Sándor* Ákos dévai törvényszéki bíró, hadnagyi rangban a háború kezdetén végig küzdötte az emlékezetes galíciai nagy harcokat. Betegen került haza. Jelenleg állomáshelyén bírói hivatását teljesíti, mivel állásából kifolyólag, bizonytalan időre a katonai szolgálat alól fölmentették Öcscse *Sándor* Ferenc a charlottenburgi műegyetem hallgatója 1914. év őszén, Tarnopol körül lábán megsebesült. Most is ott küzd a Strypa mellett. Kitüntették az elsőrendű, ezüst vitézségi érdemrenddel és kadetté léptették elő.

154. **Kiss Károly**, vargyasi unitárius kántortanító a mozgosítás óta Székelyudvarhelyen teljesít szolgálatot.

(56.) **Derzsi Andor**, és (107.) *A. Geley* Antal együtt kívántak Nagy Gyula tanárnak boldog karácsont és újévet Kelet-szibériából, Csitából.

155. **Mózes Mihály**, főhadnagy a 23. honvédegy. ezredben. Kolozsvári kollégiumunkban végzett s innen ment a Ludovika Akadémiára. A háború kezdete mint honvédhadnagyot találta. 1914. augusztus 18-án indult a harctérre s augusztus 25-én Galiciában Monasterzyskánál, a Koropicz folyó mellett vívott véres harcokban esett át a tüzkeresztségen. Másodszor augusztus 28-tól szeptember 1-ig a Bolsowce—Halic közötti csatában harcolt, azután a lembergrodeki ütközetben vett részt (szept. 9—11.) Szeptember 21-én Taksányból (Zemplén m.) kórházba került. December 5-én ismét a harctérre ment. Ott volt Neu—Sandec visszafoglalásánál és a Tarnow előtt lefolyt harcokban. December 20-án ismét kórházba jutott s hosszabb ideig Kolozsvárt gyógykezelték, majd egy géppuskás osztaghoz tették és 1915 augusztus 6-án ezzel ment ki már mint főhadnagy az északi harctérre. Aug. 26—27-én a Zlota—Lipánál, Dunajow körül áttörték az orosz frontot, majd aug. 29—30-án újra megverték az oroszokat a Strypánál. Részt vett a tarnopoli hídfőért folytatott harcokban (szept. 11—12.), majd a nov. 1—5-i híres, győzelmes siemikowcei ütközetben. Jelenleg is Keletgaliciában harcol.

156. **Dombi Béla**, kolozsvári főgimnáziumunk VIII. osztályából önként jelentkezett. Hosszabb kiképzés után a folyó év szeptemberében az északi harctérre vitték s a most alakított 103. közös gyalogezredbe került. Az ezred a Strypa menti állások legkényesebb pontján állott. A november eleji orosz áttörő kísérletek alkalmával, Dombi — miközben ezrede véres harcokat vívott — orosz fogságba került.

157. **Benczédy Ferenc**, sinfalvi tanító, június óta annak az erdélyi honvédhadosztálynak a kötelékében teljesít szolgálatot, mely a Strypánál november elején az oroszokat — a hivatalos jelentés magasztaló szavai szerint — hősiesen visszaverte.

(182.) **Martonosi Gálffy Gyula**, néhai dr. Gálffy Endre fia, mint cs. és kir. műszaki őrnagy, 1914. jul. 27-én vonult harctéri szolgálatra. A szerbek ellen folyt első heves és pusztító hadjáratot küzdötte végig. Ezekben a rettenetes harcokban derült ki, hogy milyen nagy föladatok várnak a műszaki tudományra. Gálffy Gyula ifjúsága óta szenvedélyes katona és kitűnő szakember. Szerencsés kézzel és szép sikerrel végezte nehéz föladatait, aránylag kevés és hiányos fölszereléssel, Belgrád elestéig volt ezen a harctéren. Innen érdemei elismeréséül fölvezényelték a hadtestparancsnoksághoz műszaki referensnek, majd a keleti harctérré Lembergen át Grodnóig. Elismerésül előléptették alezredesnek. Januáriusban (1915.) vitéz magatartásáért, katonai érdemkeresztet kapott a hadiékítménnyel. Közelebbről megkapta a vaskoronarendet, az ellenséggel szemben teljesített szolgálataiért.

A csekefalvi unitárius katonák.

(43.) **Major Domokos** zászlós a 62. gy. e. A szerb harctérről betegen visszatérve Marosvásárhelyen gyógyul.

(73.) **Imre Dénes** kadett a 82. gy. e. az északi harctéren súlyos belső sérülést szenvedve, több helyen való gyógykezelés után Székelyudvarhelyen van.

158. **Lőrinczi József** önkéntes, a kolozsvári főgimn. VIII. oszt. tanulója 1914. novemberében vonult be Nagydisznódra a 34. tüzérekhez. Kiképzés után 1915 májusban az északi harctérré ment s azóta a 35-ös tüzéreknel szolgálja a hazát. Káplárrá léptették elő.

159. **Török Ákos** áll. tanító, énekvezér, egyévi önkéntes 1915 március 15-ike óta Székelyudvarhelyen a 82. ezrednél teljesít szolgálatot.

(44.) **Lőrinczi Ferenc** 82. gy. e. 1914 dec. 27-én mint tizedes másodsor ment az északi harctérré, hol áprilisban szakaszvezető lett. Augusztusban egy felderítésért II. oszt. vitézségi érmet kapott. 1915. szeptember végén őrmesterré léptették elő.

160. **Németh Áron** tizedes kétszer sebesült s most a 82. gy. ezredben Székelyudvarhelyen, a kiképzésnél teljesít szolgálatot.

(161—65.) **Az orosz harctéren küzdenek.** Török Miklós 82. gy. e. keblitanácsos; Lőrinczi Dénes 82. gy. e. egyszer sebesült; Lőrinczi Sándor 22. h. gy. e. Lőrinczi Áron 82. gy. e. Ötvös Mózes 34 tüzér.

(166—68.) **Az olasz harctéren:** Major József tüzér, Török Sándor 82. gy. e. egyszer sebesült; Major Elek 82. gy. e.

(169—70.) **A szerb harctéren:** Fodor Mihály egyházi és Lőrinczi János mindketten a 6. népf. gy. e.

(171—79.) **Eltűntek:** 1914-ben Vadász Károly 22 h. gy. e. Major Dénes káplár 82. gy. e. Major Mihály 82 gy. e. Simén Endre a losonci h. ezred tizedese. Az 1915. évben: Lőrinczi Albert 22. h. gy. e. Major Sándor 82. gy. e. Lőrinczi József káplár 82. gy. e egyszer sebesült; Major András egyházi 82. gy. e. Major Albert keblitanácsos 22. h. gy. e. gépfegyveres, egyszer sebesült.

(180—81.) **Hősi halált haltak:** Demeter Pál 22. h. gy. e. Lőrinczi Ferenc 31. gy. e.

161. **Török Miklós** egyházközségünknek az orosz harctéren küzdő volt buzgó egyházfia s most lelkes keblitanácsosa, egyháza iránti szeretetéről tett tanúságot, midőn a karácsony ünnepi urvacsorai bor árát a harctérről elküldötte. Nemes tette magában hordja dicséretét. Mig ilyen tagjaid lesznek „ne félj kicsiny egyház”.

Lőrinczi Domokos
unit. lelkész.

(85.) **Kozma Ferencz** m. kir. honvéd-tüzér százados, a kinek nagy része volt a honvédtüzérség erdélyi részének szervezésében, kezdet óta vitézül részt vesz a háborúban és a kárpáti betörés megakasztásának és visszaverésének egyik dicső hőse. Közlebről abban a dicsőséges nagy kitüntetésben részesült, hogy Vilmos császár vitézsége elismeréséül Tarnopolnál saját kezűleg tüzte mellére a vaskeresztet. „Az a körülmény, hogy a nekem szánt német kitüntetést a nagy császártól személyesen vehettem el, minden esetre egy felemelő pillanata volt életemnek, hiszen gyerek korom óta katona vagyok. Nagy küzdelmünk éltető ereje azonban nem katonai, hanem hazafiui érzésünk. E nagy kitüntetésben is magyar hazám iránti köteleltségteljesítés jutalmazását érzem.” Így cselekszik s így gondolkozik a magyar katona.

(183.) **Járos Béla** mármharosszigeti törvényszéki jegyző a 103. ezredben hadnagy és századparancsnok, 1915 szeptember 15-én került Galiciába. A Strypa folyó mentén fekvő Sziemikovec községet védve, október elején egy heti ágyútűz mellett 8 napig volt tűzben. A 8. napon az oroszok gyalogsági támadást intéztek ellenünk. A támadást visszaverve, az ellenség 3 hetet pihent. Okt. 29-étől 2 napon keresztül ágyúval előkészített támadás után okt. 30-án délután 5 óra tájban ismét gyalogsági támadást intézett ellenünk az ellenség. Járos Béla zászlóalj akkor, mint rohamzászlóalj szerepelt. Délután 6 óra tájban elsővonalunkba behatolván az ellenség, a mieink megrohmozták az oroszokat, s vissza is verték őket. Ebben a rohamban Járos Béla megsebesülve orosz fogságba került.

(184—85.) **Forizs testvérek.** *Forizs Gábor* főtűzimester több kitüntetésben részesült. 1914. aug. havában Morestel Zinka, Harovenka stb. mellett négy napig tartó tűzben volt. Dec. 1-én az oroszoktól ágyukat mentett meg Guravnónál, miért előléptették s kitüntetést kapott. — *Ferenc*, a cs. és kir. haditengerészetnél őrmester. A háború kitörése óta állandóan veszedelmes tengeri szolgálatot teljesít. Mindketten kénosiak (Udvarhely m.)

(186.) **Bálint Sándor**, kénosi, a harctéren 1915 aug.—dec. sok ütközetben résztvett. Most Töröcsváron a 313-ik honvéd gy. ezred 1-ső századánál van.

(116.) **Vass János** 82. gy. e.-beli zászlós. Megsebesült 1915 október 21. a III. Isonzo-völgyi offenzívában, a San Martino-szakaszon. Most Kolozsvárt van, kórházi kezelés alatt. Leveleiből még ezeket közöljük. (Megelőzők U. K. 1915. évf. 11. sz.)

Kedves szüleim!

A csomagot kézhez kaptam; igen köszönök mindent, de kérnék egy másik csomagot is, amelyben küldjenek egy jó erős és pontosan járó zsebórát, meg valami jó meleg keztyűt. Az óram hasznavehetetlenné vált, mert belelőttek. Egy surlólővés a bluzom zsebét kivágta és az órát ferdén átütötte. Hívtam a sanitészt, de nem tudta meggyógyítani. Ha lehet, keritsen valakit, aki ért a fényképező gépekhez s vegyen vele egy kis $4 + \frac{1}{2}$ 6-os vagy $6 + 9$ -es filmes gépet, mert itt sok érdekes megörökíteni való volna. Természetesen, minden hozzávalót kérek. Egészségem jó, egyébként is jól találok magamat. Az időnk szeles, esős, de néha tiszta. A talján erősen támad és mi védekezünk. Jelenleg a századparancsnok helyettese vagyok, mert a cagom rezervában van; én pedig a századparancsnoki „irodában” ülök, a svarmlénia mögött 50 lépésre.

1915. X. 8.

Üdv. csók! szerető fiok:
Jankó.

Édes szüleim!

Jelenleg biztos helyen vagyok pár napig, mert mint Reserve Zugskommandant a Kompanie kommandant mellé vagyok beosztva, mint Stellvertreter. Most éjjel után háromra jár. A Kompanie parancsnoksága az enyém, minden parancsot én kell átvegyek, míg a komp. kommandant pihen. Holnap éjjel majd én alszom. Így, mivel csak az az egész dolgom, hogy a telefonon, vagy az ordonáncok által küldött parancsokat várjam, és hogy ébren üljek, van időm arra, hogy levelet irjak, tehát nem a pihenési időt használtam fel, mert arra itt nagy szükség van. A front csendes, már amennyire éjjel csendes lehet, mert éjjel természetesen nagyobb a

tűz, mivel a sötétben mindkét ellenfél tart attól, hogy a másik előre észrevétlenül és ezért erősebben lövik a dekkungok előtti terepet, mint nappal, amikor csak akkor lő az ember, ha van mire célozni. Egy néhány handgránát tompa dörrenése is belevegyül a zenébe; de azért csend van, a mi fülünknek szokatlan éjjeli csend. Ugylátszik a taliánok is kezdik megenni a fáklyás zenét, ahogy mi az éjjeli támadásokat nevezzük, mert nem áll egyébből, mint iszonyú lövöldözésből és rákétákkal való világításból részünkről, részükről pedig „Avanti!” kiáltással való előre és szó meg ész nélküli visszafutásból. Ilyen multság után reggel a halottak száma a dekkungjaink előtt növekszik mindég „egy néhány“-nyal, mert az a visitva röpülő, kis acélkabátos ólomdarabka sötétben is átszalad az embereken. Természetesen ez áll mindkét részről, mert éppen most nemrég szaladt le egy ordanánc és jelenti, hogy a general-törzsőrmester meghalt. Hogyan? kérdeztem tőle. „Hát“ — válaszolja ő vállvonogatva — „úgy, hogy egy golyó, amikor a dekkungjavítást csinálta, a nyakán bement és a szíven átszaladva, a hátán kiszaladt. Mire észrevette volna magát, már halott volt.“ Most irtam a feleségének az értesítést a férje haláláról, a holmit pedig jegyzékkel, hogy semmi el ne vesszen, a manipuláns altisztnek átadtam s ő átadja a Provianturának, hogy az küldje a hozzátartozóknak. Szomorú, de katonasors, „ma még szép az élet, holnap fehér álm“ a nóta szerént. A telefon zümmög, mert itt nem csendet, hanem csak zümmög; egyik vékonyan, a másik vastagabban; úgy, hogy amikor sokan beszélnek és jeleznek, szinte nótát énekel a telefon. Kérik a Situationsmetdungot, meg a Kampfstandot Éppen most diktálom a telefonistának, aki adja tovább a telefonon a Bataillons-kommandonak, azután ismét csend. A nyugalmat csak a lábam zavarja, mert az el van foglalva avval, hogy fázik. No, de se baj! Elő egy cigarettával, majd elfeledjük a szép kék füstkarikák mellett a fázós lábakat. Végül jelentem, hogy a 2-ik csomagot is megkaptam máma és nagyon köszönöm, mert hát az mind jó dolog, ami benne volt külsőleg, de legjobb az, ami belsőleg alkalmazandó és éppen eltalálta mama a hangot, mert a sütemény egész feltűnést keltett a többi tisztársaim között is. Az órát, azt várom, mert az enyém, talán irtam már, hogy halálosan megsebesült, mert a nekem szánt golyót, elég bolond volt felfogni és eltéríteni. Már én, a másnak szánt golyót nem szándékszem bekapni; még a nekem szánt elöl is inkább félreugrom. Most biztosan fájnul alusznak, de nem baj, majd holnap délelőtt én alszom s apámék lesznek ébren. Mivel pedig a levél végére értem, — mindkettőjüket csókolom: Schluss!

1915. X. 9.

Jankó.

(97.) **Török Jenő.** Szomorú aggodalom teljesült be. Egy derék szépreményű ifjú gyászjelentését közöljük s osztozunk elvesztése fájalmában.

Alatt írtak a szív legmélyebb és soha nem szűnő fájdalommal jelentik, hogy a forron szeretett jó fiu és testvér Török Jenő joghallgató, a 22-ik honvédi gyalogezred hadapródja a Vörös Kereszt értesítése szerint a lizsovicei ütközetben 1915. május 19-én csapattját rohamra vezetve fejlődést kapott; annak következtében május 21-én az 55. sz. Div. San. Austaltban 21 éves korában a hazáért hősi halált halt s a bolechovi köztemetőben temettetett el. Csaknem hét hónapi kínos bizonytalanság után tudtuk meg a rettentés valót; hogy büszkeségünk, reményünk, mindenünk . . . nincs többé! Sirva megyünk utánnad a koporsóba!

Ismerőseid is, kik iránt mindig szives és előzékeny voltál, őszinte részvételt vették hősi halálad hírért.

Az imádott haza, melyért kiömlött hősi véred, nem adhatott nyugvó helyet csontjaidnak; ott porladnak idegen földben. Nyugodj csendesen, pihenj békében az idegen föld hantjai alatt. Emléked mig élünk; közöttünk élni fog. Bözöd, 1915. december hó. Török Ferenc és neje Radó Jnliaanna bánatos szülők. Török Erzsike egyetlen testvére.

(188—90.) **A bözödujfalvi Kovács fiuk.** Néhai Kovács Elek kolozsvári kir. táblai irodatiszt hitrokonunknak három fia vonult be katonának. *Lajos* ügyvédjelölt mint a 62. gyalogezred egyévi önkéntese Marosvásárhelyen nyert kiképzést s 1915. november 26-án ment el az orosz harctérre. *Béla* mint a 21-ik honv. gy. ezred egyévi önkéntes szakaszvezetője 1914. aug. 18-án ment ki Galiciába s az ott vívott első harcok alatt eltűnt. Édesanyja a Vörös Kereszt útján 16hónap mulva kapott értesítést róla, hogy Orenburgban, (az Ural kegység déli részén) egészségesen fogságban él. — *Ferenc* a 21-ik honvéd gy. ezredben Nagyszebenben szolgál.

(67—90.) **Tóth István** zászlós előbbi kitüntetéséhez megkapta az I. osztályú ezüst vitézségi érmet. Jelenleg Prágában van.

(149.) **Gyulay Zoltán** orosz fogságból tudatta hogy egészséges.

(138.) **Bölni Mikó Lőrincet** fogságba jutása után a Signum Laudissal tüntették ki.

(191.) **Pap Sándor** az udvarhelymegyei Bencéd község főbírója 1915. szept. 29-én mint 22-es népfelkelő honvéd ment ki az északi harctérre. Innen írja egy rokonának: „Nagy időm s romlott testem talán rosszul is bírnák már az itt levő fáradoalmakat, de minden napra újra edzi szép hazám, drága magyar hazámhoz való vonzó szeretetem,“ Csoda-e, ha az ifjak lelkesednek, mikor az öregek is így éreznek?

(192) **Szentábrahádi Lőrinczi Mihály** 22. honv. gy. e. zászlósa a Siemikovce mellett vívott 4 napos véres csatákban nov. hó harmadikán igazi lángoló bátorsággal küzdve, hősi halált halt. Testben, lélekben szép ifjú, igazi virágja volt fájának.

1916. január
Bencéd
ist.

1914 év tavaszán jeles eredménnyel tett érettségét a kolozsvári főiskolánkban. A haza hívó szavára ő is sorompóba állott. Midőn édesanyja aggódó lélekkel kérdezte, hogy miért okozott neki oly nagy bánatot, azt válaszolá: „Tizennégy évi tanulói életem alatt tanáraink megtanítottak arra, hogy *a haza minden előtt* és én nem volnék méltó tanítványuk, ha önként nem jelentkeztem volna. Édes anyám pedig legyen büszke, hogy volt egy fia, ki a hazáért szívesen ment vérét ontani, életét feláldozni.“

Öt heti kiképzés után, mint tizedes ment el Maros-Vasárhelyről az északi harcterre. Kiváló egyéniségét, bátorságát értékelni tudták előljárói. Nem egyszer bíztak rá felderítő szolgálatokra. Mindig hűséggel és szerencsével oldotta meg feladatait.

Bizonyára ambíció ösztönözte, midőn hazabocsáttatását kérte a tiszti iskolában leendő kiképzése céljából. Kérése nem teljesült, e helyett magasabb kitüntetésben részesült, midőn tiszti vizsga nélkül hadapróddá léptették elő s egyben a II. o. ezüst v. éremmel jutalmazták e magatartását. 1915. április 22-én balkarját az ellenség golyója furta át. Sebe aránylag gyorsan gyógyult, úgy hogy aug. 26-án ismét visszament ugyancsak az északi harcterre. Most egy sikerült roham végzéséért és az ellenség előtt tanúsított magatartásáért zászlóssá léptették elő és csak halála előtt pár nappal tüzték mellére az I. oszt. v. ezüst érdemjelt, melyhez csatlakozott volna az arany vitézségi I. oszt. érdemjel is, melyre szintén fölterjesztették . . . Azután kezdődött a siemikovcei csata, hol 9000 székely állott szemben 50 ezer oroszral és a hol derékba törött egy szépményű ifjú hős honvédnek fényes pályafutása . . . Élete rövid de hasznos, szép és tiszta volt, mint az első hó, mely frissen hantolt sírját betakará. L. Zs.

(193.) **Boros Sándor**, néhai Boros Sándor, kolozsvári koll. igazgatónk fia; vártüzér, kadett az 5. várt. ezredben. Már tanulói pályáján sokoldalú tehetségével tűnt fel. 1913-ban kolozsvári főgimnáziumunkban végezve, műegyetemi hallgató lett s az első év elvégzése után a diósgyőri vasgyárba ment, hol a 42-es lövedékek készítéséhez osztották be. 1914. október 10-én önként jelentkezett s a budapesti 10. sz. t. ezredhez került, hol az első hat heti kiképzés alatt bravuros lovaglásáért káplárrá léptették elő. Éppen a sok lovaglás miatt azonban 1915. januáriusában kórházba került s többször operálták. Aug. 9-én a kórházból kikerülve a castelnuovoi 5. számú vártüzérezredhez osztották be. Innen az ezred 7 cm-es ágyúkkal felszerelt hegyi ütegéhez tették ki. Dalmácia szélén, a montenegrói határon több harcban vett részt s szept 15-én kadetté léptették elő. November első napjaiban a Trebinje körüli nagy ütközetekbe került s a montenegróiakkal vívott harcokban mint földérintő tiszt vakmerő bátor magatartásával kitüntette magát. Megfigyelő állásából a veszéllyel nem törődve

elsőnek világitotta meg a montenegróiak hadállását, December elejétől fogva újból többször volt tűzben. Élményeiről igen érdekes leveleket írt haza, melyekből egy megjelent a Kolozsvári Hírlap december 24-iki számában.

(194.) **Baranyai Lőrinc** hadapród a 21-ik honvéd gy. ezredben. Kolozsvári kollégiumunk VI. osztályából a 18 évesek sorozása alkalmával 1915. tavaszán került katonai pályára. Désen szolgált és Marosvásárhelyt végezte a tiszti iskolát. Október 31-én Indijából (Slavonia), november 1-én Nándorfehérvárról írt egyik tanárának s ugyanazon a lapon később jelezte, hogy mintegy 130 kilométerre jár benn Szerbiában. A szerbiai offenzívát végigharcolva, december 11-én Bosznabrodából írt újra, midőn a montenegróiak ellen vonultak. „Soha ilyen jól nem éreztem magam, mint most“ írja jókedvűen s a harctérről kérte beíratását a főgimnáziumba.

(87.) **Benczedy László** baleset folytán, lövés következtében, lábszárcsonttöréssel került az olasz harctérről kórházba, Szombathelyre, s onnan Kolozsvárra.

(26.) **Székely László** veresspataki orvostanhallgató (21-ik honv. gy. ezred) még az 1914. év augusztusi harcaiban fogságba került. Előbb Astrachanban volt s a múlt év végén. holt híre terjedt. Novemberben Köllti Ferenc barátja, kivel azóta együtt volt, tudatta, hogy Szentpétervártól északra élnek egy orosz városban.

(195.) **Szathmári János** (medeséri, Udvarhely m.) kolozsvári kollégiumunk szolgálója, a 82. gy. ezred őrmestere. Mint szakaszvezető vonult be a háború elején s 1915. március elejéig a kolozsvári kollégiumunkban berendezett katona-kórháznál teljesített szolgálatot. Innen Marosvásárhelyre s onnan április 15-én az északi harctérre ment. Több ütközetben vett részt. Junius 12. óta családjá nem kapott hírt róla. December 1-én táviratban tudatta, hogy egészségesen orosz fogságban él.

(196.) **Vargyas András** kolozsvári kollégiumunk szolgálója a 22. honv. gy. ezred katonája. Törekvő ember volt. A kollégium szolgálatába lépve, tanult meg írni és olvasni s a háború elején több levelezőt küldött az intézet tanárainak. Már 1914. végétől nem adott életjelt magáról.

(197.) **Jankó Gyula** vargyasi székely cigánytrombitás a 23. honv. gy. ezredben, Keletgaliciában tesz szolgálatot. „Midőn imához trombitál, alig marad szem szárazon“ írja egy derék felebbvalója. Sok vidám órát is szerzett bajtársainak és felebbvalóinak.

(198.) **Tóth Lajos** jobbágyfalvi, a 62. gyalogezred katonája. Marosvásárhelyről 1914. aug. 10-én ment ki ezredével az északi harctérre. Megjárta Galiciát és Oroszlengyelországot, ahol őrzetővé léptették elő. 1915. június elején az olasz frontra került s itt tizedes lett. A legnagyobb támadások idején is bátran viselkedett

s azt írta haza, hogy „vaszkalódik a hitszegő talián, de nem félünk tőle.“ Nov. 3-án az Isonzó mellett roham közben alsó bal láb-szárán egy s jobb combján két nehéz gránátsebet kapott, melyekkel a windschgätzi kórházba került.

(199—200.) **Pálfi Sz. Mózes és Pálfi É. Barabás** várfalvi népfölkelők szintén bevonultak katonai szolgálatra. Itthon feleségeik, a két testvér igaz imádságai telyesüléséért 20 darab egyházi énekeskönyvet vásároltak a templom számára. Halgassa meg Isten az övéikért égbe szálló fohászukat!

(201.) **Turzai Lajos** hónapok óta Oroszországban harcol. A lövészárokból írta azt a kívánságát, hogy az őszi úrvacsorai kenyeret családja az ő nevében tegye az Úr asztalára. A várfalvi templomban s talán máshol sem volt soha kedvesebb ajándék egy ünnep alkalmával sem. Az Isten házának vonzó ereje, szeretete soha meg nem szűnik.

Az Unitárius Közlöny a háború nagy esztendeiben, a mi katonáink vitézi tetteinek szentelte lapjait. Dolgozó társaink megértették a magunk elébe tűzött nagy föladatot. Sok jó tudósítással láttak el. Várjuk a folytatást, de arra kérjük tudósítóinkat, ne vegyék rossz néven ha ezután csak a főadatok fölsorolására szorítkozhatunk. Szeretnénk helyet juttatni mindenkinek s eleddig a nyolcezeret (8000) meghaladja a mi katonáink száma. Az adatok küldhetők a szerkesztőhöz, vagy *Kelemen* Lajos tanár urhoz, aki a rovat vezetésében közreműködik.

Két levél.

I.

Nagyon örvendenék, ha e pár soraim
Friss, jó egészségben találnák magukat.
Nekem jó dolgom van, ne sírjanak értem,
Elég szerencsével járok a harctéren
S bízom, hogy az Isten egykor hazajuttat.

Mi hír a faluba? Írjanak valamit.
Mit csinál az Ágnes, búsul sokat értem?
Mondják meg tisztelem, sokat ne sírasson,
Majd ha hazamegyek valamelyik napon
Megesküszöm véle, amint megígértem.

Tisztelem anyámat, hugomat a Sárít,
Valamennyi rokont s régi jó barátom,
Nó a Tiszteletest majdnem elfeledtem,
Adják át neki hát igaz tiszteletem.
Válaszukat várva, levelem bezárom.

II.

Édes fiam lelkem, leveled megkaptam.
Olyan rég nem írtál. Aggódtam miattad.
Azt gondoltam immár soh'se hallom hited:
Meg is haltál talán, vagy rabságba vittek.
Ágnes és Sári is sokszor megsírártak.

Nincsen semmi újság. Szomorú a falú.
Mindenkinek vagyon, akit megsírasson.
A templomba járunk: most többször, mint máskor
S kérjük a jó Istent ezerszer és százszor:
Hogy titeket egyszer immár haza hozzon.

Ágnes, a szegényke, ép' ruháját varrja
Tiszta hófehérből. Nagyon szép ám benne!
Esküvőtök napján majd föl veszi újra.
Bánatos és sápadt. Egyre azt sóhajtja:
„Bár már haza jönnél, bár már béke lenne!”

Bizony mi is várunk. Mióta elmentél
Olyan árvák vagyunk Sárikával ketten.
Ölelünk, csókolunk. Vigyázz jól magadra.
Írd meg mikor jössz már, mikor várjunk haza.
Az Isten megáldjon édes fiam, lelkem.

* * *

Véres csaták dúltak Délen, Szerbiában.

.....
Zord, vad hegyek táján sok-sok hős leventét
S szegény Nagy Andrást is régen eltemették.

.....
Öreg édes anyja már hiába várja
S szöke szeretője szép fehér ruháját
Sohse' veszi már föl esküvő napjára!

Orbók Gyula,

III. éves unit. papnövendék

Levél Bulgáriából.

A nagy pusztító háborúnak jó eredményei is lesznek. Talán jobbak és szeretőbbek fognak lenni az emberek haesak egyszer bekövetkezik a béke. Akkor új munka fog kezdődni, újult reménységgel, új barátokkal. Az unitárius vallásnak a kis de értékes Bulgáriában, már több éve vannak apostolai, s ezek máris örvendenek hogy a Magyar Unitárius Egyházzal megkezdhetik az összeköttetést. Lelkészüik *Toplisky N. Antal* levelet írt, a melyben jó reménysége szárnyait próbálgatja felénk érjeszteni. Eddigi munkásságukról érdekes tájékozást nyújt:

Doubnitz, 1915. november 6-án. Bulgária.

Kedves Tiszt. Boros Úr!

Öröm tölt el arra a gondolatra, hogy a bolgár és magyar nemzet dicső uniója mennyire elő fogja segíteni a mi együttműködésünket, hogy a mivelődést és a nemzeti erőt tovább fejlesszük.

Habár a mostani európai háború oly szörnyű dolog, a mit az unitarizmus nem támogathat, én mégis azt hiszem, hogy ez volt az egyedüli mód, hogy a ránk nézve elsőrendű macedon kérdést megoldja és a bolgár nemzet egységét megteremtse,

El tudja-e képzelni mily nagy a mi örömünk, hogy a magyar, osztrák és rémet segítség mellett ily rövid idő alatt, Macedonia fölszabadítását ki tudtuk vívni. Remélem, sőt bizonyos vagyok, a mi közös hős hadseregünk és hű népeink a jövőben sem fogják elhagyni egymást a további buzgó munkálkodásban. A közös politikai és közgazdasági érdekek a mi és az önök népét még szorosabban egybe fogják kapcsolni közös sikereink biztosítására.

Boldog lennék, ha a négy központi hatalom diadala már bekövetkeznék, hogy elmondhassuk: „dicsőség a magasságban Istennek, a földön békeség és az emberek között jóakarát.“

Örömmel értesítem, hogy a mi bolgár unitarius kis imaházunk Doubnitzában habár kis adóssággal — elkészült. Már megkezdettük benne az istentiszteletet és máris jó sikerét látjuk.

Öt unitarius füzetet adtunk ki angolból fordítva és 25.000 példány forog közkézen.

Sajnálom, hogy a mostani nehéz körülmények és a pénzszükség miatt most csak kisebb körben folytathatjuk missiónkat. Közelebről megküldöm imaházunk képét.

A lelkipásztori munka mellett, nagyon elfoglal a „vörös kereszt“ körében kifejtett mindennapi tevékenység. Emberi kötelesség a sebesült katonák között szolgálni, az éhezőknek enni adni, a betegeteket ápolni és vigasztalni, az elhagyott családokat gyámolítani. Ugyanezt végeztem ezelőtt két évvel is.

Mint lelkipásztor szabadon végezhetem vallásos és missziói munkámat.

Híve :

Toptlisky N. Antal

Egyházi és iskolai mozgalmak

Köszöntjük az olvasót! Szeretetünk, nagyrabecsülésünk, hitünk és jövőben vetett bizodalomunk, szívbéli melegségével köszöntünk mindenkiket, a kinek szemét érintik ezek a betűk. Isten áldja meg szép ha-

zánkat és mindnyájunkat a békeség boldogságával!

Váratlan meglepetésben lesz részük az Unitaris Közöny olvasóinak a februáriusi számban.

Konviktusi alapítvány. Id. Tana Sámuel ny. főjegyző Bölönből 6000 K konviktusi alapítványt tett a székelyszereszturi unitárius főgimnáziumhoz. Jövedelme $\frac{1}{4}$ része folyton tőkésítendő, $\frac{3}{4}$ része rendeltetésére fordítandó. 1916. jan. 1-vel indul be. Az alapítványozóval rokon, másodsorban bölöni, harmadsorban a háromszéki unit. egyházi körből származó, ez intézetben tanuló unit. ifjak élvezhetik. Alapítványozó a polgári és egyházi téren érdemes Tana-család feje. Ő maga hosszú pályát futott meg. Állásában hűséggel, nagy pontossággal szolgálta községét, vármegyét és hazáját. Gyermekei, szép számu unokái előkelő állásokat töltenek be. Székelyfaja, vallása, egyháza magas hivatását mindig érezte, tudta, most éppen fokozott mértékben tudja. Erősíteni akarta ezeket, hogy annál nagyobb anyagi erővel bírjanak a fiatal nemzedékek nevelésére. A nemes lelkű jóltevő sokáig éljen.

Székelykeresztúr, 916. XI. 26.
Pap Mózes, igazgató.

69-ik és 70-ik örökös alapítónk is megjött. *Özv. Tibáld Józsefné*, ki már néhai kedves jó férjével annyi szép alapítványt tett, megemlékezett a Dávid F. Egyletről is. Befizetett 100 koronát férje emlékére, 100 a maga nevére. Isten áldja meg érette!

Bartók Endre lelkész elhunyt Nagykedében december 11-én élete 62 ik évében. Hosszu 31 évig tartó nehéz egyházi szolgálattal igyekezett kielégíteni Kis- és Nagykede lelkiszükségeit. Téli, nyári, szép és zivataros időben ment föl a két község közötti Sion hegyén álló szép kis templomába buzgó híveivel. Az egyház s a társadalom tágasabb körei nem nagyon vonzották, annál hívebb gondozója volt családjának. Két jó lelkésszel alándékozta meg egyházát, a várfalvi és csegezi egyházközségeket, akik már több éve hirdetik az ígét. Hú nején és fiain kívül testvére, Bartók Albert ny. lelkész gyászolják.

özv. Kovács Dénesné. Nagy alapítónk Kovács Dénes özvegye és alapítótársa nagyajtai Bencze Anna asszony nov. 12-én elhunyt. A jószívű és nemes lelkű asszonyság férje halála óta Kolozsvárt lakott nővérel, a püspöki házból részére átalakított lakásban. Hitrokoni szeretet, figyelem és előzékenység vette körül húzamos itt léte alatt. Az E. K. Tanács gondoskodott nyugodt megélhetéséről, amit meg is érdemelt, mert szép bányoni birtokukat egészében az egyháznak hagyták. Négy lelkész és három tanító évenként 200 illetőleg 100 korona segélyben részesül az alapítványból. A kedves özvegy halála egészen váratlanul jött. Munka közben szélhűdés érte s

pár nap mulva nov. 12-én, elhunyt. Nővérén, Bán Péternén kívül, a kivel utolsó éveit együtt töltötte, két fivére, Török Vilmos telekkönyvvezető és Török Kálmán altábornagy gyászolják. Az unitárius egyház a maga halottjának tekintette s tisztes eltemetéséről gondoskodott s jegyzőkönyvében is kifejezte részvétét.

Molnár Kálmán

újszékelyi ifjú lelkész korai halálát hozta hírül a váratlanul érkezett gyászjelentés. A legkiválóbb tehetséggel, szép tudással, jeles szónoki erővel volt megáldva. Csak a testi erő volt fogyatékos. A bordosi kis gyülekezetnek kezdette hirdetni az ígét. Hívei nagyon megszerették, hírét messze elvitték. Az újszékelyi népes, szép gyülekezet elhívta, de csak négy rövid esztendeig élvezhette szép tanításait, jó példaadását a szorgalmas munkának. Az a kegyetlen kór, amely összes testvéreit elvitte mellőle, őt sem kímélte meg. Neje, Sárosi József lelkész leánya és egyetlen kis gyermeke, a nagy rokonság és az unitárius lelkészkar fájlalja.

Benedek Irén és Ida brassói lakosok a brassói unitárius egyházközség számára, egy munkásan kivarrott, úrasztal középre való csinos terítőt ajándékoztak. Már maga a tény, hogy az egyházra gondoltak, vallásos lelkük szépségét mutatja. S hogy éppen a mai háborus izgalmaival telt világban gondoltak arra, amidőn fiaitól és leányaitól elsősorban a haza vár és kér annyi áldozatot,

ez arról a vallásos és hazafias lelkületről tesz bizonyosságot, amely míg szívesen áldoz a haza oltárán, nem feledkezik meg az egyházzól és vallásról, mely a hazai földön a lelki életet ápolja. Isten áldása legyen az áldozatkész leányok ifjú életén, melyhez el nem fogyó hálnakat és nagy köszönetünket csatoljuk.

Az egyházközség nevében:
Brassó, 1915. nov. hó.

Kovács Lajos,
lelkész.

„Az Ember“ cím alatt közreadom az 1915. év folyamán a kolozsvári templomban tartott templomi beszélgetéseimet. A beszélgetések az emberi élet problémáival foglalkoznak. A világháború aktuálitása színezi ugyan a tárgyalás menetét, de a felvetett gondolatok megvilágítása, egészben véve egyetemes-kitekintő szempontok útmutatása mellett történik.

A kötetek szétküldését 1916. január közepére tervezem. Az előzetes megrendeléseket tisztelettel kérem, hogy tájékozást szerezhessenek a megjelenő kötetek számára vonatkozólag. A *könyv ára: 2 korona.*

Kolozsvár, 1915. január 1.
Unitárius kollegium.

Györfi István,

teol. akadémiai tanár,
a kolozsvári egyházközs. predikátora

Meg kell őrizni az Unitárius Közöny számait, mert az elveszetteket nehéz lesz pótolni. Az 1915. évi első szám teljesen elfogyott. A szerkesztőséget lekötelezi, aki cserében visszaküldi a januáriusi (1915.) számot.

Fizessünk elő az **Unitárius Közlönyre**, mert bizonyos érdekelni fog mindenik száma. 3 korona a mai világban oly kis összeg, hogy aki e miatt elmulasztja a házáat ellátani állandó hirthordóval, nagyot hibázik maga és családtagjai ellen.

Barabás Ábel költeményes kötetéről a Kiss József lapja, a Hét, a következőket írja: *Harci szonettek.* (Barabás Ábel posthumus könyve.) Soha verseskönyvek nagyobb számban nem árasztották el a szerkesztőségi asztalokat, mint az idei háborús tavaszon. Sőt a nyár sem tudott gátat vetni ennek az — inkább csak mennyiségben, mint értékben bő — áradásnak s minden idényszerűséget meghazudtolva, a kánikula felé közeledve, egyre nő a vigasztalanul egyforma, színes kötetek száma, amelyek közül csak nagynehezen sikerül egy-egy igazit kihalászni. Barabás Ábel, a nemrég elhunyt fiatal esztétikus és poéta hátrahagyott kötete messze kimagaslík ebből az alkalmi könyvözönből s művészformába zárt költeményeit átlapozva, őszinte megilletődéssel tesszük le elismerésünk szerény koszorúját a sokat ígérő talentum frissen hantolt sírjára. Izléses, poétai gonddal és szeretettel megformált, jól gördülő strófái, bár alkalmi költemények, a nemesebbek közül valók s míg helyenkint az óda zengő, patétikus magaslatait érik el, másutt olykor a finom gúny sziporkáit látjuk megcsillanni a pattanásig feszülő formában. A kötet végén néhány műfordítást találunk Fulda, Hauptmann, Schwöder háborús verseiből s ezekben is tisztán érvényesül Barabás nemes formaérzéke, ki-

fejező hajlékony stílusa. Általában az egész csinos kiállítású s gondosan összeválogatott kötet a mai háborús költészet jelentékenyebb képviselői közül való s mindenképp megérdemli szimpátiánkat és elismerésünket.

Unitárius Közlöny fődözé'ben (dec-kung). A napokban — írja a harctérről O. A. — új állapotba (stellung) helyeztek át s itt az egyik tisztí fődözékben — melybe beköltöztem — legnagyobb meglepetésemre az Unitárius Közlöny októberi számát találtam. Nem tudom kilehetett az elődöm, ki hagyhatta itt ezt a kis füzetet, de bizonyára ő sem sejtette, hogy milyen örömet okozott vele nekem. Itt az elvadult világban érezzük csak igazán a vallás életető erejét, s a fegyverek és ágyuk öidöklő zajában egy pillanatig pihenést, megnyugvást nyújt a vallás szelid szava az Egyházi Főtanács szózatából. *D. F. Egylet*

Létay Balázs emlékszobra alapjára ujabban adakoztak: Létay Gábor 20 K. Létay Gyula 10 K. Létay József 10 K. Pálffy K. Lőrincz és neje Létay Klára 5 K. Létay Lőrincz 3 K. Létay Máté 2 K. összesen 50 Kor. Még várunk, mert remélünk.

Az **Unitárius Közlöny** nyomdai költéségét a kiadó annyira fölemelte, hogy a D. F. Egylet kénytelen a lap árát 2 K 44 fillérről 3 koronára emelni. Fiók-egyletek tagjai is 3 koronát fizetnek, melyből a 2 kor. tagdíj 2/5 része (80 fill.) a fiókegyletet illeti. A t. fiókegyletek pénztárnokai sziveskedjenek az összes tagok díjáról elszámolni január és febr. hónapokban.

Ne feledkezzünk meg a Dávid Ferenc Egylet perselyéről. Mindig segíeyez valakiket. Ő küldi *ingyén* a Közlöny számaint, ő segíti az iskolába járó szegény leányt, az egyetemet végző ifjút.

Olvasóinkat kérjük hozzák rendbe tartozásukat januárius és februárius hónapokban. *Hátralékos* tagnak, vagy előfizetőnek be fogjuk szüntetni a lapot.

Elhunytak. *Ütő* Sándor polg. isk. tanár 8 éves kis fia Árpád egy pár napi szenvedés után — *Keresztély Dénes* szentabrahámi születésű tehetséges ifju, ki 1910-ben érettségizett, hosszú kinos szenvedés után 1915. október 21-én elhunyt, sokak bánatára, mint erről utólag értesitnek.

Székel ykereszturi egyházközségünkben a téli időben minden hónapban vallásos estélyeket rendeznek. Szavalatokkal, énekkel, felolvasással, férfiak, nők közreműködnek a lelkész Lőrinczi István segítésére.

Várfalván báró Jósika Gáborné öméltósága a háboruban elesett várfalvi katonák nevét az unitárius templom oldalán díszes emléktáblával fogja megörökíteni. Szép emlék lesz, de óhajtanók, hogy arra a táblára ne kellene már több nevet följegyezni.

Rövid hírek. Sándor János ének és zenetanárt az E. K. Tanács az egyház tanári nyugd. intézetébe fölvette. — A katonának bevonult Boros Jenő konvikтусi felügyelő helyett Régeni Áron tanító alkalmaztatott. — Derzsi Zoltán tanárnak az 5-öd éves kórpótlék utaltatott. — A városfalvi egyházközségnek Péter Sándorné lelkészné és Máthé Sándorné alapítványt tettek. — A Teológiai Akadémia jóváhagyott szabályait az E. K. Tanács szept. 1-től életbe lépettnek nyilvánította. — Sándor Zsigmondnak a kereszturi gymnasium és a tordátfalvi egyházközség javára tett alapítványát az E. K. Tanács elfogadta.

Az egylet pénztárába a folyó évi november 20-tól december 21-ig rendes tagsági díjat fizettek: Gyarmathy Gergely Verestoronny 1912—1914-re, Zsigmond Ferenc Sinfalva 1915-re, Durugy Ferenc Szászsebes 1912—1917-re, Szinte Ferenc Brassó 1914—1915-re, dr. Gelei József Bánffyhunyd 1916-ra, dr. Á. Kiss Ernő 1919—1920-ra, dr. Demeter Lőrinc Magyarzsákod 1907 - 1912-re, László Dániel Abásfalva 1916-ra, Barabás Sándor Diód 1915—1916-ra, Cikra Mihály Dicsőszentmárton 1915—1916-ra.

Előfizetési díjat fizettek: Kriza Ágnes Berettyóujfalu 1916-ra, Fazakas Tamás Aranyosgerend 1915-re, Balási Józsefné Kolozsvár 1914—1916-ra. Lázár Ferenc Siménfalva 1915-re, Mészáros István Torockószentgyörgy 1913—1916-re.

Alapítói díjban fizetett Végh Jánosné Mezőtóhát 100 koronát. Kolozsvár, 1915. december hó 21-én.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok,

Legújabb theologiai ujdonság!

Révész Imre: Dévay Biró Mátyás tanításai. Tanulmány a magy. prot. theologiai gondolkozás kezdeteiből K 5.—

Egyéb theologiai ujdonságok:

Bernát István: Az igazi élet felé K 1:20
Kirner A. B.: Betegápoló lelkész munkája a világháboruban „ —50
Kiss G.: Új Magyarország és keresztyénség „ 1.—
Lukácsy I.: Krisztus visszajövele. Füzve 4:20; kötve „ 5.—
Dr. Szabó Aladár: Jézus élete. Füzve K 3.—; kötve „ 5.—
Ifj. Szabó Aladár: A boldogság feltételei. 6 elmékl. „ 1.—
Ifj. Victor János: Jézus önarcképei. 8 elmélkedés .. „ 2.—

Háborus egyházi irodalom:

Birtha József: Háborus beszédek és imák K —50
Fülöp Béla: Bucsuztatók hadban elesettek felett .. „ 1.—
Kiss József: Egyházi beszédek világháboru idején.. „ 3:40
Lencz G.: Beszédek és imák háborui alkalmakra II. kötet. „ 5.—
Lukácsy Imre: Imé hamar eljövök. Egyházi beszédek „ 1:80
Sós K.: Isten és haza mindenünk! Egyházi beszédek „ 1:20
Szappanos Gy.: Istenre bizom magamat. Egyházi beszédek „ 3.—
Szentkirályi K.: Imádságok és beszédek háborus időben I. kötet K —80; II. 1.—; III. „ 2.—
Szüts L.: Egyházi beszédek háborus alkalmakra.... „ 1:20

Legújabb háborus imádságos könyvek:

Birtha J.: Örangyal. Imakönyv katonák és itthonmaradottak számára..... K —30
Keresztesi Károly: Ima, szükség s háboru idején .. „ —25
Murányi J.: Szüntelen imádkozzatok! „ —20
Szappanos Gy.: Imádságok itthonmaradottak részére „ —24

Kaphatók: KÓKAI LAJOS könyvkereskedésében

Budapest IV., Kammermayer Károly-utca 3. szám.